

OBĚŽNÍK: POKYNY PRO PEDAGOGA

Jsme rádi, že jste se rozhodli navštívit Muzeum komunismu! Jedná se o soukromou instituci fungující od roku 2001, která se snaží připomínat dobu nedávno minulou jak místním, tak zahraničním návštěvníkům. Pro učitele dějepisu a jejich žáky je vhodným prostředkem ke studiu života v Československu ve druhé polovině 20. století. Pro lepší seznámení se s touto dobou a s obsahem výstavy vznikl pracovní list (ve dvou verzích – pro ZŠ a SŠ). Cílem tohoto interaktivního výukového materiálu je vést žáky a studenty ZŠ a SŠ k podpoře kritického myšlení, schopnosti samostatné práce s informacemi a vzájemné a otevřené diskuzi.

NÁVOD NA POUŽITÍ: Manuál k pracovnímu listu pro studenty

List je rozdělen do několika sekcí, které kopírují členění výstavy. Ta je rozdělena na barevné zóny, které vyjadřují tři emoční etapy socialistického Československa: **SEN – REALITA – NOČNÍ MŮRA**.

Doba návštěvy: 100–120 min.

Před rozdělením listů je dobré žákům říct, ať si nejdříve krátce projdou výstavu (velikost a rozsah), ať ví, co je čeká, a ať si hlídají čas! Listy obsahují celkem 8 kapitol, na každou mají přibližně 12–15 min.

Studenti by měli s listem pracovat ve dvojicích nebo trojicích. List motivuje studenty pročítat texty a pracovat s obrazovým materiálem a současně umožňuje přímou konfrontaci mezi spolupracujícími studenty (obsahuje otevřené odpovědi).

Pokud studenty zaskočí na první pohled délka pracovních listů, je dobré zdůraznit, že obsahují pouze 33 otázek (verze ZŠ) / 40 otázek (verze SŠ) v osmi sekcích: Československo – Kdy a jak to celé začalo? – Ptáme se proč? – Propaganda – Od armády k policii – Chceme se učit – Rok 1968 – Rok 1989.

V listu rozlišujeme tři úrovně dotazů: **faktické** (ověřování nebo doplňování vědomostí); **reflexivní** (otevřené dotazy, které je vedou k vyjádření vlastního názoru); **otevřené** (dotazy, které se vztahují např. k současnosti, jejich situaci, vybízejí je k tomu, aby se zeptali rodičů, učitele apod.).

Po ukončení prohlídky výstavy doporučujeme využít přednáškovou místnost v prvním patře (tu si musíte zamluvit u pověřeného pracovníka muzea na emailu muzeum@muzeumkomunismu.cz) a projít se studenty jednotlivé dotazy a odpovědi. Tuto fázi je samozřejmě možné přesunout také do školy, a pokračovat tak v diskusi nad otevřenými otázkami a rozvíjet konkrétní problémy.

Závěrečnou reflexi prohlídky a jednotlivých odpovědí je možné osvobodit od historického kontextu a zacílit na témata více obecná, jako jsou environmentální problematika, vliv médií, ekonomika, etika, role státu nebo kvalita mezilidských vztahů v krizových momentech. Doporučujeme také vyzvat studenty k tomu, ať se ptají na dobu socialistického Československa svých rodičů nebo prarodičů. Právě osobní zkušenost je jedním z nejlepších způsobů, jak zprostředkovat tuto dobu. Vyzvěte je, ať se ptají na rok 1968 nebo 1989.

ZÁKLADNA A NADSTAVBA: Metodické ukotvení

Naše pracovní listy se opírají o RVP (Rámcové vzdělávací programy). Zprostředkovávají dějiny 20. století, a tím rozšiřují znalosti ze školy reflektovaným zážitkem z výstavy. Motivují k získávání znalostí, posilování vědomostí a hledání souvislostí. Na rozdíl od školního frontálního výkladu vedou listy studenty k samostatné práci, k aktivnímu pročítání textů, zodpovídání různých úrovně dotazů a k práci s obrazovým materiálem. Výstava a pracovní listy podporují komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu, včetně možnosti jeho propojování. V rámci RVP se jedná o vzdělávací oblast **Člověk a společnost**. Co se žáci učí?

Žáci se učí kriticky reflektovat společenskou skutečnost, upevňují si historické vědomí s cílem uchování kontinuity tradičních hodnot naší společnosti. Naším cílem je tímto způsobem posilovat respekt k základním principům demokracie.

U žáků je posilována tendence k utváření realistického pohledu na skutečnost a k orientaci ve společenských jevech a procesech tvořících rámec každodenního života; chápání současnosti v kontextu minulosti a budoucnosti.

Co se týče kompetencí, tak se pracovní listy zaměřují zejména na: *kompetenci k učení, kompetenci k řešení problémů, kompetenci komunikativní, kompetenci sociální a kompetenci občanskou*. V rámci předmětu dějepis se jedná především o období: **MODERNÍ DOBA II – SOUDOBÉ DĚJINY**.

Přířezová témata, která jsou zahrnuta v rámci pracovního listu: *environmentální a mediální výchova*.

Vypracoval: *Mgr. Michal Kučerák a Mgr. Jiří Raiterman*

Aktualizováno ke dni: *6. 4. 2018*